

Norsk folkemusikklag 70 år 1948–2018

Bjørn Aksdal

Etableringen av International Folk Music Council

Under et møte i Praha i 1928 ble Commission internationale des Arts et Traditions populaires (CIAP) etablert. Det var også flere folkemusikkkforskere som deltok på dette møtet, og de ble samtidig enige om å danne en underavdeling av CIAP som skulle styrke samarbeidet over landegrensene når det gjaldt folkemusikkkforskningen. Blant deltakerne finner vi Ole Mørk Sandvik (1875–1976), som var Norges representant. I de følgende årene arrangerte CIAP et årlig møte, og Sandvik var til stede under de aller fleste møtene. Deltakelsen fra de øvrige folkemusikkkforskernes side var imidlertid noe variabel.

Da det ble snakk om å ta opp igjen møtevirksomheten etter krigen, ønsket flere av folkemusikkkforskerne at de skulle gå ut av CIAP og i stedet danne en egen organisasjon. Denne ideen fikk sterk tilslutning, og i 1947 ble det vedtatt å legge et stiftelsesmøte til London. Under dette møtet, som ble holdt 22. september 1947 og hadde deltakere fra 28 land, ble International Folk Music Council (IFMC) etablert som en egen selvstendig organisasjon. O.M. Sandvik var med i både planleggingen og gjennomføringen av stiftelsesmøtet og ble valgt inn som Executive Board member. Den 75 år gamle engelske komponisten og folkemusikksamleren Ralph Vaughan Williams (1872–1958) ble valgt til organisasjonens første president. Det ble planlagt å gi ut et årlig skrift med fagartikler, bok- og plateanmeldelser og informasjon om virksomheten, og i 1949 kom den første utgaven av *Journal of the International Folk Music Council*.

International Folk Music Council samarbeidet fra starten med UNESCO og fikk status som «a non-governmental organization in formal consultative relations with UNESCO». I 1949 hjalp IFMC til med å opprette the UNESCO International Music Council.

Norsk folkemusikklag blir stiftet

Under arbeidet med etableringen av International Folk Music Council ble det også diskutert å starte opp nasjonale komiteer for å fremme folkemusikkforskningen. Disse komiteene skulle både fungere som nasjonalkomiteer og være støttespillere for den internasjonale organisasjonen, og de hadde derfor samme formål. Sandvik tok med seg denne ideen tilbake til Oslo, og 22. januar 1948 ble Norsk folkemusikklag stiftet. Norge ble dermed et av de første landene som etablerte en nasjonalkomité av IFMC. Som naturlig var ble O.M. Sandvik valgt som lagets første formann. Den første paragrafen i lagets lover lød slik:

Norsk folkemusikklag har til formål

- a)   fremja kjennskapet til norsk folkemusikk med vitenskapelig og praktisk arbeid.
- b)   få samarbeid med internasjonale skipnader som har dei same føremåla, så ein kan byta tilfang med dei.

 rskontingenten for medlemmene ble fra starten satt til kr 5. Betalte man inn kr 100, fikk man livsvarig medlemskap. Styret i Norsk folkemusikklag skulle bestå av fem medlemmer og tre varamedlemmer. Samtidig ble det bestemt at minst ett av styremedlemmene skulle være knyttet til Norsk musikkksamling og Norsk Samfund for Musikkgranskning ved Universitetsbiblioteket i Oslo. Dessuten står det i lovene at «gjev Kyrkjedepartementet pengetilskot til laget, peiker det ut ein».

I en egen tekst utdyper laget sitt formål på bakgrunn av lovene. Den gjengis her i sin helhet, fordi den sier mye om hvilke praktiske oppgaver man ønsket å prioritere:

Laget går ut fra at det offentlige fremdeles vil bevilge til innsamling av norske folketonar, og det ser derfor som en av sine oppgaver å gjøre sitt til at denne innsamling skjer på den beste måte, bl.a. ved utgivelse av publikasjoner til veiledning såvel for den som opptegner og den som tar mekaniske opptagelser av materialet.

Den vitenskapelige undersøkelse av våre folketonar vil laget etter beste evne støtte.

Laget vil prøve å vekke interesse for norsk folkemusikkverdier i videre kretser, i skole, kirke og musikklivet ellers.

Et middel til løsning av de nevnte oppgaver vil etter lagets mening være periodiske utgivelser av mindre melodi- og slåttensamlinger til billigst mulig pris, så publikum får kjennskap til vesentlige sider av den store manuskriptmengde som hittil har ligget i bibliotekene tilgjengelig bare for spesialister.

Laget er tilknyttet «International folk music council (song and dance)» hvis formål er gjennom konferanser, møter med demonstrasjoner og utveksling av folkemusikkmateriale å bidra til at de forskjellige nasjoner lærer hverandre å kjenne på dette viktige område. Dette samarbeid vil kunne føre til økt respekt for den folke-individualitet som rundt om i verden så umiddelbart gir seg til kjenne i tradisjonell sang, instrumentalmusikk og dans.

Vårt lags oppgave blir her å bidra med karakteristisk norsk materiale samt eventuelt ved leilighet å demonstrere det på konferanser og internasjonale møter. Gjennom utveksling av plater, opptegnelser og litteratur om emnet vil laget kunne skaffe til veie studiemateriale for den hjemlige musikkforskning.

Det må tydeligvis ha vært noe diskusjon rundt navnet Norsk folkemusikk-lag. Man fant det blant annet uheldig at navnet lett kunne blandes sammen

med Laget for folkemusikk i Oslo. O.M. Sandvik skrev derfor 16. januar 1948 et brev til Laget for folkemusikk og spurte om de kunne tenke seg å endre navnet sitt. I svaret sitt 3. februar skriver lagets formann Magne Manheim «at vi har hatt saka oppe i styret i Laget for Folkemusikk og fant at vi ikkje kunne endra namnet på laget, då det ville verta for kostbart med omsyn til plakatar, klisjear og liknande». Men brevet fra Sandvik hadde også et annet formål, og i svaret sitt skriver Manheim: «Dykkar brev har vi sendt over til Landslaget for Spelemenn som De kan konferere med i høve Dykkar tanke om ein samanslutning for norsk folkemusikk.» Vi vet ikke om LfS ble kontaktet om denne saken. Men arbeidet med en mulig sammenslutning ser ikke ut til å ha blitt ført videre.

Det finnes svært liten dokumentasjon når det gjelder lagets virksomhet de aller første årene. Vi vet heller ikke hvem som satt i styret ved siden av Sandvik. For å kunne få informasjon om styremedlemmene må vi gå helt fram til 1954. Da viser styreprotokollen at laget hadde et særdeles kompetent styre som besto av følgende personer: O.M. Sandvik, formann, Eivind Groven, varaformann, Olav Gurvin, styremedlem, Henrik Gjellesvik, styremedlem og Arne Bjørndal, styremedlem. Suppleanter var Øyvind Anker, Kjetil Løndal og Jan-Petter Blom. Vi får også vite at laget dette året hadde 51 medlemmer.

Norsk folkemusikklag fortsatte å sende representanter til de årlige kongressene i International Folk Music Council. I 1948 arrangerte IFMC kongress i Basel i Sveits, og her deltok foruten O.M. Sandvik også Olav Gurvin som representant for Universitetet i Oslo. Sandvik holdt et foredrag ispedd musikkillustrasjoner på vanlig fele og hardingfele med tittelen «Norwegian folk music and its social significance». Ved kongressen i Venezia i 1949 møtte i tillegg til Sandvik og Gurvin også Øyvind Anker og Dag Winding Sørensen som representanter for Norsk folkemusikklag. En dansegruppe fra Noregs ungdomslag deltok samtidig i den store oppvisningen som ble holdt på Marcusplassen i Venezia i forbindelse med festivalen som ble arrangert sammen med kongressen.

Ett av temaene som ble viet mye oppmerksomhet under disse kongressene, var hva som var det best egnete utstyret til å gjøre opptak av og utveksle folkemusikkmateriale. I tillegg ble det diskutert å utarbeide en

håndbok for fagfeltet. Spørsmålet om å utvikle en egnet, felles opptaksmaskin viste seg imidlertid vanskelig å løse, og det ble aldri gjort noe vedtak i saken. Mye av det organisatoriske arbeidet ble utført fra sekretariatet i London, hvor den engelske folkemusikkforskeren Maud Karpeles fungerte som organisasjonens sekretær. Denne funksjonen hadde hun fra 1948 og helt fram til 1963. For å finansiere sekretariatet og de årlige kongressene forpliktet hver av medlemsstatene seg til å bidra med en årlig sum på minimum 20 pund. I Norge ble denne kontingenten de første årene betalt av Norsk folkemusikklag. Senere tok staten over denne forpliktelsen, først og fremst gjennom Utenriksdepartementet. Unntaket er årene 1963 og 1964, da det kommer fram av regnskapet at laget har betalt kontingent på kr 31,05. Hvorfor laget betalte kontingenten selv akkurat disse to årene framkommer verken av regnskapene eller den bevarte korrespondansen. I 1963 ble det i tillegg betalt kr 100 (5 GBP) i kontingent til «dr. Maud Karpeles Found International Folk Music Council». Dette var en hyllest i form av en spesialutgivelse og en medfølgende sjekk fra medlemmene i IFMC til Maud Karpeles for det store arbeidet hun hadde lagt ned for organisasjonen helt siden starten i 1947, da hun sto helt sentralt i arbeidet med opprettelsen av IFMC.

De første årene holdt International Folk Music Council årlige kongresser eller konferanser. I 1950 ble den første konferansen utenfor Europa arrangert i Bloomington, USA. Deretter ble konferansene lagt til Opatija, Jugoslavia (1951), London (1952), Biarritz, Frankrike og Pamplona, Spania (1953) og Sao Paulo, Brasil (1954). Samtidig med konferansene ble det også arrangert egne festivaler, hvor folkemusikere og folkedansere fra en rekke land deltok. Norge stilte som regel med en dansegruppe fra Noregs ungdomslag under disse festivalene. Under konferansene ble det i tillegg holdt et møte i radiokommisjonen, som var et samarbeidsforum mellom de ulike nasjonale kringkastingselskapene når det gjaldt arbeidet med å ta opp, arkivere og formidle folkemusikk.

Verdenskonferanse i Oslo

12. Other Business**(a) PRESS PUBLICITY**

Miss Victoria Kingsley spoke of the need for giving information and guidance to the press as to the authenticity of groups. Dr. Sandvik (Norway) replied that a press conference had been held before the Festival.

(b) INTERNATIONAL SOCIETY FOR MUSIC EDUCATION

Mr. Kraus said that the ISME sent a message of goodwill and desired to maintain close contact with the IFMC.

(c) VOTES OF THANKS

The Chairman proposed a vote of thanks to the Norwegian Government, the Mayor of Oslo, Norsk Folkemusikklag, Noregs Ungdomslag, Norsk Rikskringkasting and to all other institutions and individuals who had helped to make the Festival and Conference such a success, and he proposed a special vote of thanks to Dr. Sandvik. *Carried with acclamation.*

Professor Bayard (State College, Pa., U.S.A.) proposed a vote of thanks to the Chairman. This was seconded by Mr. Douglas Kennedy (London), who asked that a message might be sent through Dr. Sandvik to King Haakon, wishing him a speedy recovery from his accident. *Carried with acclamation.*

* The resolution as amended by the Executive Board is given on page 16.

Side fra ICTMs bulletin nr. 9, oktober 1955.

ICTM takker de lokale arrangørene, særlig O.M. Sandvik, og ba samtidig Sandvik bringe en hilsen fra ICTM til Kong Haakon, som samme sommer hadde fått et slag og i den forbindelse brukket beinet.

Styret i Norsk folkemusikklag begynte tidlig å diskutere muligheten for å kunne arrangere en verdenskonferanse også i Norge. Men arrangementet var blitt såpass stort at de følte behov for å ha en eller flere samarbeidspartnere med seg, spesielt når det gjaldt festivaldelen. De tok derfor kontakt med Noregs ungdomslag, som stilte seg veldig positiv til et slikt samarbeid. O.M. Sandvik fremmet deretter et forslag overfor resten av styret i IFMC om å legge konferansen i 1955 til Oslo, noe han fikk tilslutning til. Sandvik hadde en sterk posisjon innenfor organisasjonen, og under konferansen i Sao Paolo i 1954 ble han valgt som en av IFMC's tre visepresidenter.

Konferansen og festivalen i Oslo ble arrangert 29.6–5.7-1955. Det eneste norske innlegget under konferansen ble holdt av Arne Bjørndal. Han snakket om «The Hardanger Fiddle: The Tradition, Music Forms and Style». I tillegg deltok følgende fra Norge på konferansen: Øyvind Anker, Karl Dahlback, Helge Dillan, Olav Gurvin, Helge Kragemo, Ingrid Langaard og selvsagt O.M. Sandvik. Ragnvald Graff, som hadde vært til stede sammen med sin kone og deltatt med innlegg under konferansen i

1953, deltok ikke i Oslo. Det var heller ingen representanter for NRK til stede under radiokommisjonens møte, noe som kan virke litt overraskende. Regnskapet til organisasjonen viser imidlertid at NRK betalte kontingenten til IFMC, som fortsatt var på 20 pund. Det samme gjorde Norsk folkemusikklag. I tillegg betalte norske enkeltpersoner inn totalt 22 pund i personlig medlemskontingent.

I det danske tidsskriftet *Hjemstavnsliv* nr. 10, 1955 har forfatteren og litteraturforskeren Erik Dal skrevet en rapport fra konferansen i Oslo. Den danske professoren var svært begeistret og skriver bl.a.: «I det hele taget må det siges, at dette års arrangement var vellykket; det gælder både danseopvisningerne, kongressen og samspillet mellem disse to sider av sagen, der ved tidligere lejligheder har vist sig at være vanskelig at klare.» Vi får videre høre at konferansen samlet mer enn hundre «folkemusikkyrkere». Dessverre ble kong Haakon forhindret fra å delta ved åpningen, fordi han nettopp hadde brukket et ben. Derimot var Oslos ordfører Brynjulf Bull til stede under åpningsseremonien. Den som gjorde størst inntrykk på Dal var imidlertid lederen i Noregs ungdomslag Vegard Sletten, «der holdt sin tale på engelsk og derefter i forkortet form på fransk, tysk og norsk, og endda bragte han ind imellem ganske korte hilsner til russere og andre grupper på deres eget sprog». Under et aftenarrangement i Universitetets Aula ble norske folkemusikkinstrumenter som seljefløyte, langeleik, bukkehorn, munnharpe, hardingfele og vanlig fele demonstrert. Deretter ble et utvalg norske folkedanser presentert, og det ble avspilt eksempler på opptak fra NRKs folkemusikkarkiv.

Professor Erik Dal skryter veldig av den norske gjestfriheten som ble vist under kongressen og festivalen. Han skriver at vi finner navnet på dem som hadde ansvaret for arrangementet i programmet, men vil likevel trekke fram ett navn: «O.M. Sandvik: Denne, der er vicepresident i IFMC, var trods sine 80 år formand i udvalget for kongressen og ledede dennes første møde. Hans fortjeneste af norsk musikliv og især folkemusik gennem et langt liv er så store, at hans andel i denne succes såmænd kun er en lille ting i sammenligning dermed. Alligevel var det en glæde at se ham sidde som midtpunkt og vært i den internationale forsamling.» *Hjemstavnsliv* inneholder i tillegg to rapporter fra festivaldelen, som etter hvert ser ut til

å ha utviklet seg til å bli nærmest et rent folkedansstevne med internasjonale deltakere.

Møtevirksomhet på 1950- og 1960-tallet

I april 1956 inviterte laget Noregs ungdomslag og andre samarbeidspartnere til et festmøte i Universitetsbiblioteket for å minnes samarbeidet om festivalen. Referatet forteller at departementet dessverre var forhindret fra å møte, noe som viser at staten med stor sannsynlighet hadde en rolle som bidragsyter til konferansen.

I de neste årene synes laget å ha hatt ett eller noen ganger to årlige møter, som regel holdt ved Universitetsbiblioteket i Oslo. Det kunne dreie seg om årsmøter, festmøter eller medlemsmøter. I tillegg ble det holdt rene styremøter eller kombinerte møter. Under festmøtet i 1956, som samlet knapt 40 deltakere, var programmet ifølge O.M. Sandviks referat følgende:

«Samlet i Musikksalen. Velkomst ved O.M.S. 3 Slåtter spilt av representantene for Laget for norsk folkemusikk (ledet av Løndal).

Sang av fru¹ ... ledsaget av Eiv. Gr. på hardingfele.

Film fra Festivalen.

Kaffe m.m. i Messa i VII. Etasje.

Seterdalsdans av fru Nomeland og hr Flatland – fele: Nomeland

Solo av E. Groven (Fanitullen)

Gamall reinlender danset av to par

Telemarkspringar (Sælid & fru Nomeland, Blom m fru Bolstad)

Valdresspringar (Bolstad og frue, fele: Kirkvoll)

Ålen-pols av Kirkhusmo og frue.

Vi takker på gjestenes vegne Sandvik for den vellykkede kveld. Sandvik gjorde så oppmerksom på at det meste strev var utført av Gaukstad (som vanlig) samt damene fru Prytz og frk D. Sandvik.»

1. Navnet er vanskelig å tyde.

Under festmøtet i 1956 handlet det utelukkende om kunstneriske innslag, og det var ingen som holdt foredrag om faglige spørsmål. Slik var det også i de påfølgende årene, og møtene fungerte mer som sosiale sammenkomster med enkelte innslag av folkemusikk- og folkedansopptredener enn faglige møter. I 1959 holdt imidlertid programsekretær Rolf Myklebust «et med lydbåndopptak illustrert foredrag om sine inntrykk fra den festival som International Folk Music Council i august holdt i Romania». Men det meste av kvelden besto fortsatt av opptredener med hardingfelespill solo og som ledsagelse til ulike folkedanser, foruten ett og annet sangnummer. Deltakerantallet dette året var på ca. 35. Under møtet på Norsk folkemuseum på Bygdøy året etter sto Reidar Sevåg for et visst faglig bidrag når han «demonstrerte de folkeinstrumenter som museet har, og under sitt foredrag spilte han på dem». Det ser ut til at det fra nå ble vanlig å ha et faglig innslag under festmøtene. På møtet i 1961 holdt Brynjulf Alver et kåseri om folkemusikkens rolle ved fest- og merkedager, og året etter kåserte Reidar Warne om danser fra Balkan. Det ble også gitt støtte fra Norsk folkemusikklag til enkelte andre tiltak, og 1961 bevilget laget kr 200 til innkjøp av premier til spelmennene under Austlandskappleiken samme høst. Premiene, som Olav Gurvin skaffet, var de tre utkomne bindene av Hardingfeleverket. Det ble senere også bevilget støtte til blant annet Spelemannsbladet og Torkjell Haugeruds minnefond. I tillegg ble det flere ganger sendt krans eller blomster i forbindelse med begravelser, bl.a. til Trygve Ørpen (1958) og Arne Bjørndal (1965). Laget sendte også blomster til O.M. Sandvik (1965) og Knut Rudi (1968) i forbindelse med deres 90-årsdager.

I 1960 besto styret i Norsk folkemusikklag av O.M. Sandvik, formann, Eivind Groven, varaformann, Olav Gurvin, Jan-Petter Blom og Arne Bjørndal, styremedlemmer. Den eneste endringen siden 1954 var at Jan-Petter Blom hadde kommet inn i styret på bekostning av Henrik Gjellesvik.

Utover på 1960-tallet økte møtefrekvensen i laget, og i 1964 ble det arrangert hele fire møter, hvorav ett var årsmøte. De faglige innslagene var nå blitt en viktigere del av programmet. Dette året kunne man høre Liv Greni kåsere om «Bånsullen i norsk folkemusikk med lydbåndopptak»,

Reidar Sevåg demonstrerte igjen Norsk folkemuseums instrumentsamling, Eivind Groven spilte og fortalte om seljefløyte og hardingfele, Boris Borisoff og hans ensemble spilte og fortalte om «Langeleiken på nye vegar» og Eivind Groven fortalte om sin komposisjon «Margit Hjukse», som ble avspilt på magnetofon.

Alle møtene i Norsk folkemusikklag ble holdt i Oslo, som regel på Universitetsbiblioteket eller Norsk folkemuseum på Bygdøy. I 1965 arrangerte styret Eivind Groven-kveld i Tonebu på Kjelsås. Deltakerne på møtene, som vanligvis hadde mellom 30 og 50 frammøtte, var stort sett bosatt i selve Oslo eller i Oslo-området. En del av dem var imidlertid innflyttere som i en kortere eller lengre periode bodde i Oslo. Det gjelder personer som bl.a. Kjetil Løndal, Eivind Groven, Sven Nyhus, Magne Manheim, Brynjulf Alver og Magne Myhren.

Også de fleste medlemmene i laget kom fra Oslo-området. Dessverre er det ikke tatt vare på noe fullstendig medlemsregister, men medlemstallet synes det meste av 1950- og 1960-årene å ha ligget mellom 50 og 70. En udatert medlemsliste fra ca. 1965 viser at Norsk folkemusikklag da hadde 63 medlemmer, hvorav 85 % hadde adresse i Osloområdet. De medlemmene som ikke kom fra Oslo, var Paul Okkenhaug, Levanger, Trygve Fischer, Nesttun pr. Bergen, Ivar Benum, Bergen, Hans Brimi, Vågå, Alf Hulbækmo, Tolga, Egil Storbekken, Tolga, Ragnvald Graff, Tromsø, Sigrid Lenth, Hamar, Ebba Nordby, Hamar og Jens Haugstad, Bergen. Både Helge Dillan, Verdal, og Arne Bjørndal, Bergen ble strøket som medlemmer dette året, noe som for Bjørndals del skyldtes at han døde i januar 1965.

O.M. Sandvik avgår som formann

I 1964 hadde O.M. Sandvik gitt beskjed om at han ønsket å trekke seg som formann i laget. Under årsmøtet i Universitetsbiblioteket 16. oktober ble han behørig takket av med middag og underholdning, som var lagt opp som en parafrase over hans lange virke som folkemusikksamler. Samtidig gikk også Liv Greni ut av styret. Som nye styremedlemmer ble Øystein Gaukstad og Reidar Sevåg valgt. Eivind Groven var viseformann, men

ønsket ikke å ta på seg formannsvervet. Under styremøtet 29. oktober ble derfor Reidar Sevåg valgt som ny formann i Norsk folkemusikklag fra og med 1965.

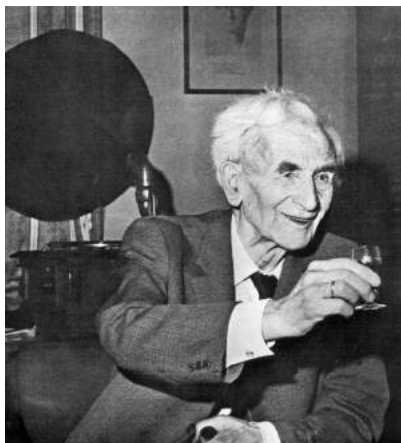
O.M. Sandvik fortsatte imidlertid som visepresident i International Council for Traditional Music fram til 1968. I 1959 hadde hollandske Japp Kunst erstattet Ralph Vaughan Williams som president, men allerede 1961 ble han erstattet av den kjente ungarske forskeren, pedagogen og komponisten Zoltan Kodaly. Den siste presidenten som Sandvik arbeidet under, var den amerikanske musikketnologen Willard Rhodes, som satt som president fra 1967 og fram til 1973.

Jeg har sett litt nærmere på hvem som har deltatt fra Norge på konferansene til IFMC på 1960-tallet. Når det gjelder O.M. Sandvik, så var han til stede på de fleste konferansene i kraft av sitt verv som visepresident. Rolf Myklebust var til stede både i 1961, 1962, 1963, 1964, 1966, 1967 og 1969, dvs. på alle konferansene i perioden 1961–69. Olav Gurvin deltok på konferansene i 1960 og 1962, mens Egil Bakka, Jan Horne og Ola Kai Ledang (m/frue) deltok på konferansen i Edinburgh i 1969.

I tillegg til verdenskonferansene dannet International Folk Music Council også egne studiegrupper for ulike fagområder. Disse gruppene holdt sine egne fagkonferanser, og flere av dem ga også ut en egen skriftserie. En av de eldste studiegruppene er «Study Group on Musical Instruments», som ble dannet i 1962. I denne studiegruppen deltok Reidar Sevåg aktivt allerede på 1960-tallet. Senere kom både Ola Kai Ledang og andre norske folkemusikkkforskere med i denne og de andre studiegruppene som etter hvert ble etablert, blant annet når det gjaldt folkedansen.

22. mai 1965 ble det arrangert medlemsmøte på Norsk folkemuseum. Møtet ble samtidig en feiring av O.M. Sandvik 90-årsdag. I lagets årsberetning for 1964–66 kan vi lese følgende:

(møtet) ble, etter våre forhold, holdt i den store stil som en fest for Sandvik i anledning hans 90-årsdag, med middag og overdådighet av taler, musikk og sang, alt med utgangspunkt i Sandviks eget arbeid med og for norsk folkemusikk. 55 personer – alle meget prominente – var til stede.

Ole Mørk Sandvik, 99 år. Bildet er tatt i Norsk Musikkksamlingens tidligere lokaler i Observatoriet. Foto: Dagfinn Møller

Aktiviteten i laget avtar

Utover på 1960-tallet synes interessen for lagets møter å ha vært synkende. Antallet møtedeltakere i årene 1966–68 ligger vanligvis på litt i overkant av 20. Under medlemsmøtet i Universitetsbiblioteket 27.

mars 1968 deltok ca. 30 personer. I protokollen fra møtet er det derfor anført «stort oppmøte!». Dette møtet hadde for øvrig to hovedtemaer: O.M. Sandvik fortalte om komponisten Fredrikke Egeberg sammen med Randi Munthe Kaas Sandvik, som bidro med sang. I tillegg kåserte Ola Kai Ledang om koreansk musikk med lysbilder og demonstrasjoner. Han hadde nylig vært på en studiereise til Korea sammen med Olav Gurvin. I årsberetningen for 1966–68 står det anført en kommentar til innholdet i dette møtet: «Sekretæren har bemerket i møtereferatet at dette var første møte hvor ikke en norsk folketone ble presentert. Vi døde ikke av det, men det bør jo ikke bli en vane.»

Under det samme møtet hadde Øystein Gaukstad bedt om å få slippe sitt verv som styremedlem i Norsk folkemusikklag. Hans store innsats for laget er kommentert i årsberetningen på en humoristisk måte:

(...) vi ser ingen annen utvei enn å føye ham. Da jeg har lovet Gaukstad ikke å si et rosende ord om ham i denne anledning, vil jeg bare si dette: Det er sjelden i dag å treffe et menneske med artium eller annen høyere utdanning, som i den grad som G. har vært villig til å misbruke sin kostbare tid med å klistre frimerker, fly i butikker og kjøpe kaker og lignende, endog sette sitt rykte på spill ved å fare gatelangs med store kaffe-

kjeler i hendene. Fra nasjonaløkonomisk synsvinkel burde han vært tiltalt – men vi får nøye oss med å uttale vår misbilligelse over at han slutter.

Hvem som har ført årsberetningen i pennen er ukjent, men det må ha vært enten Olav Gurvin eller Reidar Sevåg, og mest sannsynlig sistnevnte. Under møtet ble Magne Myhren valgt som nytt medlem i styret etter Gaukstad. I årsberetningen står følgende anført: «Når laget for folkemusikk har funnet ham brukbar som formann, må vel vi kunne bruke ham som styremedlem.»

Midt på 1960-tallet får moderorganisasjonen International Folk Music Council økonomiske problemer. I 1966 skriver O.M. Sandvik et notat til styremedlemmene som også berører Norsk samfund for musikkgranskning og NRK. Her står det blant annet:

(...) Den viktigste grunn til at økonomien tross store utgifter har vært tilfredsstillende er det oppofrende arbeide Miss Maud Karpeles (hennes tittel er nå M.K.O.B.E.). Hun har alltid arbeidet gratis, hun har båret alle utgifter ved the Councils kontor. Men nå er hun gammel og har gått trett. Resultatet er at the Council er i de største økonomiske vanskeligheter. Bl.a. skyldes det også at alle lønninger er steget.

Et nødrops er sendt til styrets medlemmer. Nå må en større innsamling foretas hvis IFMC skal kunne fortsatte. Det ville være en ulykke om ikke denne eventualitet kan unngås. Jeg foreslår derfor at vi tar et møte og overveier sakene. I dette møte må foruten de nevnte foreninger også N.R.K. ved Rolf Myklebust delta, som har spesielle møter med the Council.

I Norsk folkemusikklags protokoller og møtebøker finnes det ikke noe referat fra et slikt møte. Regnskapene viser heller ingen ekstraordinær bevilgning til IFMC ut over den årlige kontingenten. Vi vet imidlertid at den økonomiske krisen ble løst, og at virksomheten fortsatte med en ny sekretær på plass. I 1969 ble tittelen på årsskriftet endret til *Yearbook of the International Folk Music Council*.

Etter årsmøtet høsten 1968 blir det ikke holdt flere årsmøter de neste årene. Det blir heller ikke holdt noen ordinære styremøter, kun noen uformelle drøftinger mellom formannen og styremedlemmene enkeltvis. Det blir likevel arrangert et medlemsmøte 27. mai 1970 på Norsk folkemusium, hvor Sven Nyhus ga glimt fra innsamlingsreisene sine i Østerdalen. Rundt 20 medlemmer var til stede på møtet. Deretter gikk det over to år til neste medlemsmøte, som fant sted på Universitetsbiblioteket 14. september 1972. Denne gang møtte kun 17 medlemmer opp. Reidar Sevåg holdt et foredrag med tittelen «Nytt lys over hardingfela», og Odd Bakkerud spilte og fortalte om slåtter fra Hallingdal. Etter dette lå aktiviteten i Norsk folkemusikklag nede helt fram til 1979. Samtidig mistet laget sin status som norsk nasjonalkomité av International Folk Music Council. Utenriksdepartementet fortsatte imidlertid å betale den norske medlemskontingent til IFMC. Det eneste som er bokført i lagets regnskap fra disse årene er innbetaling til O.M. Sandviks fond på kr 500 i 1975.

Ny verdenskonferanse i Norge

Verken i Bayonne, Frankrike 1971 eller i Kingston, Jamaica 1973 deltok noen fra Norge under konferansene til IFMC. I Regensburg i Vest-Tyskland 1975 var Rolf Myklebust igjen på plass sammen med sin frue. I tillegg deltok Egil Bakka, Jan-Petter Blom og Bruce Taylor. Taylor var også med på konferansen i 1977 i Honolulu, Hawaii sammen med to representanter for Noregs ungdomslag (NU), Ola Ekornes og Håkon Lien. Hovedårsaken til at de to sistnevnte var til stede, var at Noregs ungdomslag etter invitasjon var blitt tildelt verdenskonferansen i 1979 lagt til Oslo. Initiativtaker var Rolf Myklebust, som hadde henvendt seg til Noregs ungdomslag for å få en organisasjon med tilstrekkelige ressurser til å ta seg av arrangementet etter som aktivitetene i Norsk folkemusikklag for tiden lå nede. Rolf Myklebusts oppgave ble å fungere som norsk kontaktperson for programkomiteen under professor Klaus Wachsmann, mens NFLs formann Reidar Sevåg gikk inn som fagkyndig representant i arrangementskomiteen under Toralf Hernes fra NU. Samtidig fikk Sevåg i 1978 status som «Liaison

Officer» for IFMC i Norge. Det vil si at han fikk ansvaret for å samordne kontakten mellom IFMC sentralt og de norske medlemmene. Det er mulig at dette var en formalitet som måtte på plass i forbindelse med konferansen.

Som naturlig er, var det flere norske deltakere enn vanlig under konferansen, som foregikk fra 28. juli til 4. august 1979. I tillegg til Myklebust og Sevåg, som hadde andre funksjoner, deltok Egil Bakka, Jan-Petter Blom, Jacqueline Ekgren, Arne Espelund, Peter Andreas Kjeldsberg, Tone Kværne, Tellef Kvifte, Astrid Luihn, Kjell Oversand, Bruce Taylor og Reidar Wærme.

I ICTMs første bulleteng etter konferansen i oktober 1979 har Rolf Myklebust skrevet en tre siders beretning om situasjonen for norsk folkemusikk, hvor han spesielt tar for seg NRKs og sitt eget arbeid med folkemusikk helt tilbake til de første radiosendingene i 1931. Myklebust var da nylig blitt pensjonist fra jobben i NRK. I bulletengen takker presidenten i IFMC, den danske musikketnologen Poul Rovsing Olsen arrangøren og programkomiteen for jobben. Men spesielt takker han Rolf Myklebust:

But it should never be forgotten that the 1979 conference would not have taken place in Norway, had it not been for an initiative by Rolf Myklebust. Myklebust has for decades worked for the interests of the IFMC. It is due to his idealistic and untiring efforts that an invitation for a conference in Oslo was extended to us. He deserves our most sincere gratitude.

Aktiviteten i laget gjenopptas

Under konferansen ble det 2. august holdt et møte som samlet en del av de norske deltakerne. Møtet munnet ut i et ønske om igjen å få liv i det «slumrende» Norsk folkemusikklag, som det heter i referatet. Dette resulterte i at man planla et møte, som skulle holdes 11. januar 1980 hos NRK på Marienlyst i Oslo. Det ble samtidig nedsatt et arbeidsutvalg som skulle utarbeide et program til faglig møte i tilknytning til årsmøtet. I dette utvalget satt Jan-Petter Blom, Bruce Taylor og Tellef Kvifte.

På møtet i Oslo 11. januar møtte 26 gamle og nye medlemmer opp. Formannen Reidar Sevåg innledet ved å redegjøre for lagets historie og situasjon. Deretter ble det diskusjon. I Sevågs årsberetning for årene 1968–80, som også omtaler dette møtet, heter det blant annet: «Problemene med å finne fram til naturlige virksomhetsområder for laget ble drøftet, uten at det utkrystalliserte seg noe særlig håndfast. Laget henstilte imidlertid til styret for å forberede en revisjon av lovene for det kommende årsmøtet og oppnevnte i tillegg en komité, bestående av Kjell Oversand, Jan-Petter Blom, Ottar Halstenrud og Tellef Kvifte, til å hjelpe til med å forberede revisjonen. Årsmøtedatoen ble satt til 25. april. Under det planlagte faglige møtet 12.–13. januar møtte 18 personer opp, hvorav hele 16 av dem holdt relativt korte 15-minutters innlegg. I tillegg var det gruppearbeid om 'folkemusikkforskningen i 80-årene' med påfølgende plenumsdiskusjon.»

Årsmøtet ble som planlagt holdt 25. april i kantinen på Universitetsbiblioteket i Oslo. Også denne gang ble det planlagt et tilhørende folkemusikkseminar i NRK dagen etter, hvor temaet skulle være landskappleiken. Saklisten hadde kun tre poster; beretning og regnskap, diskusjon/forandring av lovene og valg. 20 personer møtte opp. Formann Reidar Sevåg hadde varslet at han ikke tok gjenvalg, og ny formann ble Tellef Kvifte. Øvrige styremedlemmer ble Magne Myhren (gjenvalg), Ånon Ege-land, Ingrid Gjertsen og Kjell Oversand. Varamedlemmer ble Jan-Petter Blom og Egil Bakka. Årsberetning og regnskap ble godkjent og kontingenten satt til kr 30 for enkeltmedlemmer og kr 100 for institusjoner, foreninger og lignende. Mest tid tok diskusjonen rundt de nye lovene. Til slutt ble det vedtatt å gi den avgåtte formannen mandat til å foreta «sammenstøpingen» av teksten til de nye lovene i overensstemmelse med vedtakene på møtet. De viktigste forandringene i de nye lovene var at folkedansen ble tatt inn i formålet på linje med folkemusikken og at den tidligere praksisen med at årsmøtet valgte en representant til IFMC for to år av gangen, ble tatt ut av lovene.

I forbindelse med diskusjonen om de nye lovene ble også lagets status som nasjonalkomité av International Folk Music Council tatt opp. I innkallingen står følgende:

I den sammenheng skal nevnes at Norsk Folkemusikklag helt fra sin opprettelse i 1948 har fungert som nasjonalkomite for IFMC. På oppfordring fra formannen betaler Utenriksdepartementet hvert år (og gjør det fremdeles) lagets kontingent til IFMC. På grunn av lagets inaktivitet siden 1972, og fordi IFMC har justert sine regler noe (jfr. Rules 5c), bør imidlertid laget sørge for å få sin status som 'National Committee' formelt godkjent på nytt. Det vil neppe by på problemer.

Det går fram av regnskapene at fra og med 1981 begynte Norsk folkemusikklag selv å betale kontingenten til IFMC. I et brev fra Kirke- og undervisningsdepartementet begrunnes dette med at saksområdet som gjelder UNESCO fra 1. juli 1981 ble overført fra Utenriksdepartementet til Kirke- og undervisningsdepartementet, og at denne posten allerede var disponert for 1981. Det opplyses samtidig om at det fra 1982 er Den norske nasjonalkomiteen for UNESCO som skal foreta fordeling av midler fra denne posten. Det framgår ikke av lagets arkiver om det da ble tatt kontakt med den norske UNESCO-komiteen om denne saken.

IFMC skifter navn

I 1981 vedtok IFMC å skifte navn til International Council for Traditional Music. Samtidig ble navnet på årboken endret til *Yearbook for Traditional Music*. Det ble også arbeidet med å lage en ny presentasjon av organisasjonen:

The International Council for Traditional Music is a scholarly organization which aims to further the study, practice, documentation, preservation, and dissemination of traditional music and dance of all countries. To these ends the Council organizes World Conferences, Symposia, and Colloquia, and publishes the *Yearbook for Traditional Music* and the online *Bulletin of the ICTM*.

As a non-governmental organization in formal consultative relations

with UNESCO and by means of its wide international representation and the activities of its Study Groups, the International Council for Traditional Music acts as a bond among peoples of different cultures and thus contributes to the peace of humankind.

I 1981 planla Norsk folkemusikklag for første gang å legge sitt årsmøte utenfor Oslo. Møtet ble lagt til Bergen for å skaffe flere medlemmer fra dette området, som det heter i styrereferatet. Men det spilte nok også inn at like mange av styremedlemmene bodde i Bergen som i Oslo. Årsmøtet ble lagt til Etno-folkloristisk institutt ved Universitetet i Bergen 12. desember, men ble flyttet til 6. mars året etter fordi det viste seg vanskelig å skaffe deltakere i desember. Møtet ble knyttet til det planlagte Arne Bjørndal-jubileet, som skulle finne sted 3.–6. mars 1982. Jubileet samlet mye folk, og på grunn av god markedsføring oppnådde Norsk folkemusikklag samtidig å få mange nye medlemmer. Samtidig viste seminaret at det fantes behov for fagseminarer som tok opp tema knyttet til folkemusikk og folkedans.

Under det utsatte årsmøtet frasa formannen i styret Tellef Kvifte seg gjenvalg, og styrets sekretær Ingrid Gjertsen ble valgt til ny formann. Det kom forslag om å øke medlemskontingenten fra kr 30 til kr 50, men dette ble nedstemt. Under møtet ble også lagetets formål diskutert. Flertallet på årsmøtet mente ifølge referatet:

(...) at laget i samsvar med lovene skulle være et åpent lag med medlemmer både fra forskerinstitusjonene og de forskjellige utøverorganisasjonene. Laget kan fungere som et samlingssted for alle som arbeider med folkemusikk, uansett miljøtilhørighet. På den måten kan laget bli et kontaktforum mellom forsker- og utøverbiljøa.

Det står for øvrig i referatet at laget er tilknyttet ICTM, men fortsatt var det Reidar Sevåg som fungerte som norsk «Liaison Officer». Under årsmøtet i Bergen ble det bestemt å legge det ordinære årsmøtet for 1982 til Musikkvitenskapelig institutt ved Universitetet i Trondheim 11. desember sammen med et todagers folkemusikkseminar. Men igjen viste det seg at desember

var en vanskelig tid å samle deltakere. Årsmøtet og seminaret for 1982 ble derfor flyttet til 29.–30. januar 1983 samme sted. Selv om det ble holdt to seminarer i 1980, regnes dette som det første ordinære seminaret i Norsk folkemusikklag etter at virksomheten i laget ble gjenopptatt. Senere har laget arrangert årlige seminarer. Disse er behandlet i en egen artikkel.

Statusen som nasjonalkomité gjenopprettet

Årsmøtet i Trondheim i januar 1983 samlet en god del deltakere. Fra referatet er det spesielt to saker som kan trekkes fram. Under drøftingen av lagets formål tok Torbjørn Eggen opp spørsmålet om ikke styret nå må be om å bli godkjent som nasjonalkomité! Under det påfølgende ordskiftet gjorde årsmøtet følgende vedtak: «Styret i Norsk folkemusikklag vert av årsmøtet 1983 pålagt å få tilhøvet til International Council for Traditional Music formelt i orden, og å informere medlemmene i NF (!) om ICTM og den kontakten laget har med organisasjonen.» Styret arbeidet videre med denne saken, og etter en del korrespondanse mellom NFL og ICTM fikk laget i 1983 tilbake sin tidligere status som nasjonalkomité. I 1984 leverte styret en rapport fra den norske nasjonalkomiteen for årene 1982–83 som ble trykt iulletengen til ICTM.

Skriftserien kommer i gang

En annen viktig sak som var oppe under årsmøtet i Trondheim var «Publikasjoner fra arrangement i Norsk folkemusikklag». Her la formannen Ingrid Gjertsen fram et forslag om at NFL burde gi ut seminarinnleggene i bokform. Begrunnelsen hennes var blant annet at det finnes for lite folkemusikkitteratur her i landet, og slike utgivelser kunne bøte på denne mangelen. Flere ga sin støtte til dette forslaget, men det kom opp ulike ideer til hvilken form utgivelsen skulle få. Kjell Oversand foreslo at laget kunne gi ut en serie skrift etter hvert, «Norsk folkemusikklags skrifter» eller lignende. Årsmøtet gjorde deretter vedtak om å pålegge styret å sørge for

at denne skriftserien kommer i gang. Det ble også foreslått at skriftene måtte ha tilvisning til andre skrift, artikler og nye hovedoppgaver som blir skrevet med folkemusikk- og folkedanstema.

Styret fulgte opp denne saken, og i 1984 forelå Norsk folkemusikkklags skrift nr. 1 med seminarinnleggene i Trondheim fordelt på totalt 84 sider. Redaktør for skriftet var formannen Ingrid Gjertsen. Dermed var skriftserien til laget etablert med en ambisjon om å gi ut et årlig skrift som i hovedsak inneholdt innleggene fra lagets seminarer. Senere fravek man noe fra praksisen med kun å trykke seminarinnlegg, noe som blant annet ble tatt opp under styremøtet i Bergen 27. mai 1986. Referatet oppsummerer saken slik: «I praksis har det vist seg at det er vanskeleg å samla stoff til skriftet om vi berre skal ha med seminarinnlegga der.» Dette ble starten til årsskriftet *Musikk og tradisjon*, som skriftserien ble hetende fra og med skrift nr. 24 i 2010. Skriftserien skal vi imidlertid se nærmere på i en egen artikkel.

På 1980-tallet konsentrerte virksomheten i laget seg først og fremst å gi ut det årlige skriftet og å arrangere et årlig fagseminar. I denne perioden

Styremøte i NFL i forbindelse med årsmøtet i Bergen 1987. Styremedlemmene rundt bordet er (fra venstre): Egil Bakka, Ruth Anne Moen, Ingrid Gjertsen, Jan-Petter Blom og Bjørn Aksdal. Fotograf ukjent.

var disse seminarerne som regel svært godt besøkt, selv om deltakerantallet varierte noe ut fra hvor seminaret ble arrangert. På verdenskonferansen i 1987 deltok Bjørn Aksdal på vegne av laget, mens flere av lagets medlemmer deltok jevnlig på møtene eller symposiene i enkelte av studiegruppene. I 1989 var møtet i studiegruppen for musikkinstrumenter lagt til Lillehammer med Reidar Sevåg som ansvarlig arrangør og Leif Løchen som vert. Her deltok i tillegg Tellef Kvifte, Anon Egeland, Sverre Jensen, Bjørn Aksdal og Hans-Hinrich Thedens, som da representerte Vest-Tyskland, med innlegg. Hovedtemaet for møtet var «Instrumental Ensembles and their Music». Møtet samlet i alt 25 deltakere fra 11 land.

I 1988 gikk Ingrid Gjertsen av som formann, og som ny formann i laget ble Bjørn Aksdal valgt. I de neste årene fungerte formannen i tillegg både som kasserer, sekretær og redaktør av skriftet. Dette var en krevende praksis som først og fremst lot seg gjøre fordi hoveddelen av arbeidet i samråd med arbeidsgiver ble utført innenfor ordinær arbeidstid. Det ble i denne perioden arbeidet med å revidere lovene, og til årsmøtet på Røros 1992 ble det lagt fram et nytt lovutkast som ble vedtatt. Noen store endringer var det imidlertid ikke i forhold til de tidligere lovene fra 1980. Under årsmøtet gikk Bjørn Aksdal av som formann, og Rolf Karlberg tok over vervet. Han satt imidlertid bare i ett år som formann og ble i 1993 avløst av Ruth Anne Moen. Etter hvert ble tittelen formann skiftet ut og erstattet med leder.

Tilskudd til sekretariatstjenester

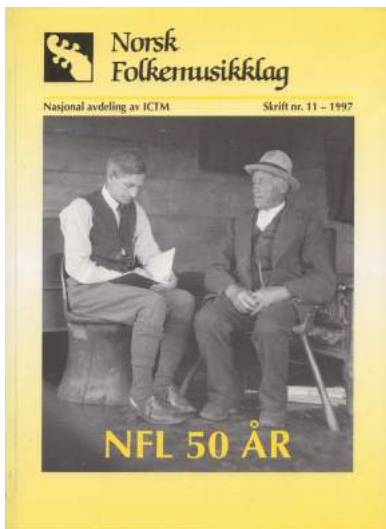
Økonomien til laget var svært anstrengt på 1980-tallet. Det ble derfor relativt sjelden holdt fysiske styremøter. Under ett av de sjeldne styremøtene i Bergen midt på 1980-tallet bodde flere av styremedlemmene hjemme hos formann Ingrid Gjertsen på sofaer og gulv. Flere av måltidene ble også inn tatt hjemme hos formannen. Driften av laget kunne ikke fortsette på denne måten med ledere som måtte sørge for opphold og bespising for hele styret for at det skulle gå an å ha styremøter, eller hadde en arbeidsgiver som tillot at mesteparten av arbeidet for laget ble utført som del av jobben. Dette

førte blant annet til at det etter hvert ble vanskelig å finne personer som ville ta på seg leder- og andre styreverv i laget. Det ble derfor tatt kontakt med Kulturdepartementet for å se om det var mulig å finne en løsning med ekstern finansiering først og fremst av de viktigste sekretærtjenestene. Kontakten med departementet førte fram, og i 1992 fikk Norsk folkemusikklag for første gang et tilskudd på kr 30 000 til finansiering av sekretærtjenester.

Det ble forhandlet med Rff-sentret om levering av sekretærtjenester, og en avtale ble inngått fra og med 1993. Rff-sentret fungerte deretter som lagets faste adresse med sekretariat og arkiv. Av stor betydning for laget var det også at Rådet for folkemusikk og folkedans som regel ga støtte til både skriftet og det årlige seminaret. I tillegg ga den norske UNESCO-komiteen noe reisestøtte til deltakelse under verdenskonferansene. Laget hadde derfor mulighet til å sende en representant både til Canberra, Australia i 1995, Nitra i Slovakia i 1997 og Hiroshima i Japan i 1999.

Økonomiske problemer

Støtten fra Kulturdepartementet ble videreført fram til 1996. Da kom det signaler om at man ikke lenger kunne opprettholde denne formen for støtte direkte til Norsk folkemusikklag. Bevilgningen ble imidlertid videreført til 1997 med begrunnelsen at laget da skulle feire sitt 50-årsjubileum. Til tross for at støtten fra departementet opphørte, ønsket laget likevel å se om det var økonomisk mulig å videreføre avtalen med Rff-sentret. Man anså det som svært uheldig om styret skulle måtte ta tilbake sekretæroppgavene selv. Til tross for en meget anstrengt økonomi ble avtalen med Rff-sentret forlenget, men i slutten av 2000 så ikke styret annen råd enn å si opp avtalen. Da hadde i mellomtiden Gunnar Stubseid tatt over som leder i 1998. Han var nyvalgt leder da laget samme år feiret sitt 50-årsjubileum på Voss med jubileumsseminar og festmiddag med inviterte gjester. En av gjestene var tidligere formann Reidar Sevåg, som var bedt om å fortelle litt om lagets historie under middagen. Det ble en særdeles omfattende gjennomgang av historikken, til serveringspersonalets og kjøkkenets store fortvilelse. I anledning jubileet ble Jan-Petter Blom og Sven Nyhus utnevnt til æres-

50-årsjubileet ble også markert i skriftet. Framsidebildet er O.M. Sandvik i samtale med Svein Tveiten. Bildet ble lånt ut fra Norsk Musikk-samling.

medlemmer i laget. Tidligere var Reidar Sevåg i 1995 blitt utnevnt til lagets første æresmedlem.

Tidlig på 1990-tallet fikk styret i Norsk folkemusikklag signaler fra flere medlemmer om at man opplevde et behov for en møteplass for dem som var ansatt i fagstillinger i folkemusikk og folkedans. Man foreslo derfor at det

i forbindelse med lagets årlige fagseminar ble arrangert et slikt møte. Målgruppen kunne være forskere, arkivarer, distriktsmusikere og folk som arbeidet med undervisning og opplæring på ulike trinn. Her ville de ulike interessegruppene kunne ta opp emner av særlig faglig interesse. Forslaget ble umiddelbart fulgt opp av styret. Ved neste seminar, som på denne tiden var lagt til helgetid, ble det fredag kveld arrangert et fellesmøte som var godt besøkt. De gode erfaringene fra møtet førte til at dette gjennom flere år ble en årlig foreteelse, som etter hvert fikk navnet Forum for folkemusikk- og folkedansansatte. Senere dalte interessen noe for dette møtet, og da de årlige seminarne ble flyttet til uketid, opphørte forumet å eksistere.

Den økonomiske situasjonen til Norsk folkemusikklag rundt 2000 var som tidligere beskrevet svært anstrengt. Dette førte blant annet til at det var vanskelig å få personer til å ta på seg styreverv i laget. Man hadde flere ganger vært i kontakt med Kulturdepartementet for å se om det var mulig å finne en ny løsning, men departementet sto fast på at det ikke var mulig å gi direkte støtte til organisasjoner som NFL. I 2002 skrev Ragnhild Knudsen, som var blitt valgt til leder i laget i 2001, et brev til Rådet for folkemusikk og folkedans (Rff) på vegne av styret hvor de uttrykte ønske

om igjen å få lagt et fast sekretariat til Rff-sentret. Knudsen spurte samtidig om det kunne være mulig å løse saken ved at Rff la utgiftene til et sekretariat inn som en del av sin søknad om midler til departementet. Det ble deretter holdt et møte om saken hvor laget møtte stor forståelse for sin vanskelige situasjon fra Rff-sentrets side. Lederen ved sentret, Egil Bakka, la stor tyngde i å finne en løsning på denne saken. I budsjettøknaden fra Rådet for folkemusikk og folkedans for 2003 var det derfor lagt inn en sum til sekretariatstjenester for Norsk folkemusikklag. Tilskudd til seminarer og lagets skriftserie skulle fortsatt skje gjennom søknad til Rådets tiltaksmidler.

Driftsstøtte fra Kulturdepartementet

Strategien førte fram, og i januar 2003 fikk Norsk folkemusikklag bekreftet at Rff hadde fått en årlig bevilgning fra Kulturdepartementet til at Rff-sentret skulle være lagets sekretariat. De øremerkete midlene fra departementet til sekretærtjenester var på kr 50 000. Samtidig gjorde Rff-sentret vedtak om at Silje Sølvberg skulle fungere som NFLs sekretær. Avtalen mellom Rff og NFL ble underskrevet under årsmøtet. I referatet fra møtet står det at midlene bevilges for ett år om gangen, men at laget kan regne med en fast årlig sum. Arbeidet med sekretærøppgaver for laget ble regnet tilsvarende 1,5 månedeverk. I tillegg kom en del nødvendige utgifter.

Fra 2004 til 2007 fikk Norsk folkemusikklag kr 50 000 i fast driftsstøtte fra Kulturdepartementet via Rff. Etter hvert viste det seg at disse midlene ikke strakk helt til. I 2007 økte derfor Rff beløpet til sekretærtjenester til kr 100 000 i budsjettøknaden sin. Dette ble av ukjente årsaker ikke innvilget, men Rff fant likevel å kunne bruke noe av sine midler til formålet slik at Norsk folkemusikklag dette året mottok kr 68 000 i driftsstøtte, hovedsakelig til økte lønnsmidler for sekretæren. Fra og med 2009 økte Rff denne støtten til kr 100 000. Dette vedtaket ble gjort uten at Kulturdepartementet var direkte inne i saken. Hensikten med økningen var at de ekstra midlene både skulle dekke økte sekretærutgifter og være et fast tilskudd til utgivelsen av skriftet, noe man tidligere hadde søkt Rådets tiltaksmidler om. Følgelig kunne man ha større forutsigbarhet i det langsiktige arbeidet med skriftet.

I 2005 erstattet Bodil Haug Ragnhild Knudsen som leder i Norsk folkemusikklag. Haug satt imidlertid bare i ett år, og i 2006 tok Geir Egil Larsen over stafettpinnen. Men også han fant å måtte gi seg allerede etter ett år. Deretter overtok Siri Mæland som leder, et verv hun hadde i tre år fram til 2010. Fra og med skrift nr. 21 – 2007 overtok Novus forlag utgivelsen av skriftserien. I februar 2008 ble det inngått en skriftlig avtale om at forlaget også skulle føre abonnementsregister og kreve inn medlemskontingent fra abonnentene, føre regnskap og besørge revisjon og bistå redaksjonen i budsjettutarbeidelsen. At denne avtalen kom på plass, ble opplevd som en stor lettelse for styret, som dermed kunne bruke tiden på andre oppgaver. Samtidig var den økonomiske situasjonen for skriftet nå atskillig mer forutsigbar gjennom en fast årlig bevilgning fra Norges Forskningsråd. Denne støtten fortsatte imidlertid at kvaliteten på skriftet ble sikret ved at alle artiklene først skulle gjennom en fagfelle vurdering utført av to uavhengige fagpersoner.

I februar 2008 feiret Norsk folkemusikklag sitt 60-årsjubileum i forbindelse med seminaret og årsmøtet på Dale-Gudbrands gård på Hundorp. Jubileet ble også markert ved at lagets stifter, O.M. Sandvik ble hedret gjennom at tre artikler knyttet til hans virksomhet ble inkludert i årsskriftet, blant annet en beretning om hans besøk i Irland i 1927.

Fra 2009 opplevde laget en stabil periode med relativt trygg økonomi på grunn av driftsstøtten og tilskuddet til skriftet fra Kulturdepartementet som kom via Rff, samlet på kr 100 000, avtalen med Novus og publiseringsstøtten på kr 50 000 fra Forskningsrådet. Fortsatt fungerte Rff-sentret som sekretariat for laget, men Maj Vester Larsen tok etter hvert over sekretærjobben fra Silje Sølvberg etter at hun sluttet ved sentret. I 2010 ble Ola Graff valgt til ny leder i laget, mens Anne Murstad tok over i 2012. Hun ga seg allerede etter ett år, og i 2013 tok den nåværende lederen, Bjørn Aksdal over vervet.

Nye økonomiske utfordringer

I 2015 skjedde det en utvikling som kom til å få alvorlige konsekvenser for driften av laget. Styret i Norsk folkemusikklag fikk helt uventet beskjed fra

styret i Stiftinga for folkemusikk og folkedans (Sff)² om at man ikke lenger ønsket å fungere som sekretariat for laget. Styret fikk relativt kort frist på seg til å finne en løsning. Det endte med at styremedlemmene fordelte sekretæroppgavene seg imellom, mens man inngikk en avtale med et regnskapsbyrå som omfattet bokføring, levering av årsregnskap, oppbevaring av regnskapsmateriale og bankbelastninger.

Situasjonen for laget ble ytterligere forverret da det i februar 2016 kom beskjed om at dette var det siste året laget ville få driftsstøtte fra Stiftinga. Man ønsket imidlertid å opprettholde støtten til utgivelsen av *Musikk og tradisjon*, noe som nå representerte i overkant av kr 50 000. Dette ville føre til at det samlede tilskuddet til laget, som i årene 2009–2016 lå stabilt på kr 150 000 i året, kun ville ligge på i overkant av kr. 100 000 i 2017. Dermed forsvant plutselig en tredel av lagets midler og ingen av de resterende midlene var øremerket støtte til driften av laget.

Vedtaket om at driftsstøtten opphørte ble gjort til tross for at pengene opprinnelig ble bevilget fra Kulturdepartementet gjennom Rådet for folkemusikk og folkedans til nettopp dette formålet, noe styret i NFL fant vanskelig å kunne akseptere. Det ble skrevet brev til Stiftinga med omfattende dokumentasjon av historikken bak driftsstøtten, og laget hadde også et møte med Kulturdepartementet om saken. Dette førte imidlertid av ulike årsaker ikke fram, og styret måtte derfor redusere driften en god del i 2017. Samtidig forberedte styret en søknad om driftsstøtte til Norsk kulturråd. Heldigvis fikk denne søknaden positivt utfall, og kulturrådet tildelte laget en driftsstøtte på kr 100 000 i 2018. Forhåpentligvis blir denne støtten videreført i årene som kommer, noe som vil være helt nødvendig for å opprettholde driften i laget. Dessverre mistet Norsk folkemusikklag den tidligere publiseringsstøtten fra Norges Forskningsråd på kr 50 000 etter at ordningen ble lagt om og sterkt redusert fra 2018. Laget fikk kun bevilget en mindre overgangsstøtte som støtte til publiseringen av *Musikk og tradisjon*.

Som om dette ikke var nok fikk styret rett før man skulle åpne årsmøtet i Oslo i 2018 en overraskende melding om at styret i Stiftinga for

2. Tidligere het stiftinga Rådet for folkemusikk og folkedans. Rådet fungerte samtidig som styre.

folkemusikk og folkedans uten noe forvarsel hadde gjort vedtak om at man i år, til tross for tidligere signaler, ikke ville støtte utgivelsen av *Musikk og tradisjon*. Styret i NFL måtte samtidig forholde seg til at den sterke reduksjonen i støtten de siste årene har medført at laget var i ferd med å bruke opp egenkapitalen. Til tross for den nye driftsstøtten på kr 100 000 fra Kulturrådet, hadde laget nå mistet totalt kr 150 000 i støtte fra Stiftinga og Forskningsrådet, samtidig som vi hadde mistet sekretariatet vårt.

Den kritiske økonomiske situasjon som oppsto umiddelbart før årsmøtet, førte til at det ikke kunne gjøres vedtak i flere av sakene, og man fikk heller ikke valgt noe nytt styremedlem. Årsmøtet vedtok å be styret om å varsle både medlemmene i laget og det øvrige folkemusikk- og folkedansmiljøet om den svært vanskelige situasjonen og deretter avholde et ekstraordinært årsmøte før sommeren. I mellomtiden ble det tatt uformell kontakt med flere av styremedlemmene i Stiftinga, og det ble etter hvert bestemt at de to styrene skulle holde et felles telefonmøte for å diskutere situasjonen og samtidig kunne kommunisere direkte om saken. Under telefonmøtet fikk laget signal om at Stiftinga

likevel ville kunne ta imot en søknad fra Norsk folkemusikk- lag om støtte til utgivelse av *Musikk og tradisjon* for 2019. Dette gjorde at vi fikk gjennomført et nytt årsmøte og valgt nytt styremedlem. Styret vil nå avvente behandlingen av søknaden til Stiftinga. Deretter vil styret fram til årsmøtet i 2019 vurdere om det er grunnlag for videre drift av laget.

Til tross for den svært vanskelige økonomiske situa-

Ingrid Gjertsen ble utnevnt til aresmedlem under seminaret i Oslo i 2016. Foto: Sveinung Søyland Moen

sjonen de siste årene har laget fortsatt å gi ut skriftet *Musikk og tradisjon* med den kvaliteten som kreves, og de årlige seminarene er også blitt videreført på en tilfredsstillende måte. Gledelig var det også å kunne hedre lagets tidligere leder og ildsjel, Ingrid Gjertsen som nytt æresmedlem under seminaret i Oslo i 2016. I skrivende stund arbeider styret fram mot et jubileumsseminar i Bø i Telemark høsten 2018 etter at laget for første gang har skilt årsmøtet og seminaret. I tillegg inneholder *Musikk og tradisjon* 2018 tre artikler som tar for seg ulike sider ved lagets historie. Under jubileumsseminaret vil Egil Bakka bli hedret som nytt æresmedlem i laget. Han vil bli lagets femte æresmedlem, hvorav fire er nålevende.

Ledere i Norsk folkemusikklag:

Ole Mørk Sandvik 1948–1965, Reidar Sevåg 1965–1980, Tellef Kvifte 1980–1982, Ingrid Gjertsen 1982–1988, Bjørn Aksdal 1988–1992, Rolf Karlberg 1992–1993, Ruth Anne Moen 1993–1998, Gunnar Stubseid 1998–2001, Ragnhild Knudsen 2001–2005, Bodil Haug 2005–2006, Geir Egil Larsen 2006–2007, Siri Mæland 2007–2010, Ola Graff 2010–2012, Anne Murstad 2012–2013, Bjørn Aksdal 2013–

Kilder

Bulletin of the International Folk Music Council 1948–1981
 Bulletin of the International Council for Traditional Music 1982–2017
 ICTMs hjemmesider <https://www.ictmusic.org/>
Journal of the International Folk Music Council 1949–1967
Musikk og tradisjon nr. 24–31
 Norsk folkemusikklags arkiv
 Norsk folkemusikklags skrifter 1–23
Yearbook for Traditional Music 1982–2017
Yearbook of the International Folk Music Council 1968–1981

Samtale med Jan-Petter Blom